

Landschapskrant

Regionaal Landschap Houtland vzw • Gratis nummer
Jaargang 10 • nr 18 • April 2011

De vzw Regionaal Landschap Houtland wordt financieel gesteund door het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Ruimte en Erfgoed, de Vlaamse Landmaatschappij, de Provincie West-Vlaanderen en de gemeenten Beernem, Brugge, Damme, Ichtegem, Jabbeke, Oostkamp, Ruiselede, Torhout, Wingene en Zedelgem

Regionaal Landschap Houtland

Foto: Maak van je gazon een bloemenweide zoals deze vlinder- en insectenvriendelijke tuin in Oostkamp.

De vlindervriendelijke tuin

Vlinders zijn 'vliegende bloemen' en maken je vrolijk, maar ze doen het de laatste jaren niet meer zo goed. In een landschap van monotone landbouw, industrie, wegen en bebouwing kunnen vlinders ternaauwernood nog hun levenscyclus rond krijgen.

Maar we hoeven daarom niet bij de pakken te blijven zitten! Met een paar eenvoudige maatregelen kan je je tuin aantrekkelijker maken voor vlinders. En daar heeft de natuur baat bij want de totale oppervlakte aan tuinen is vele malen groter dan die aan beschermd natuurgebied.

Hier alvast enkele vlindervriendelijke tuintips.

Tip 1: Nectarplanten. Vlinders zijn verzot op nectar. Sommige planten, zoals de vlinderstruik (*Buddleia*), knoopkruid en wilde bramen, bevatten veel nectar en trekken veel vlinders aan.

Tip 2: Voedsel voor rupsen. Vlinders moeten ervoor zorgen dat ze hun eitjes leggen op planten die de rups graag eet. Dergelijke planten worden waardplanten genoemd. Brandnetels zijn bekende waardplanten. Misschien is er een hoekje in je tuin waar ze mogen blijven staan? Of leg een stukje bloemenweide aan. Zo zijn wilde grassen waardplanten voor zandoogjes (zie foto).

Tip 3: Rottend fruit. Appels, peren en pruimen die van je fruitbomen zijn gevallen, kan je gewoon op de grond laten rotten. Ze zijn een geliefkoosd toetje voor vlinders zoals de atalanta (zie foto).

Wil je meer weten over een vlindervriendelijke tuin? Lees meer hierover op www.vlindermee.be. En doe deze zomer zeker mee met de tuinvlindertellingen van Natuurpunt.

oranje zandoogje

atalanta

Rups Koninginnepage

Koninginnepage

De ecologische siertuin

Op donderdag 19 mei 2011 om 19.30 uur organiseert het Regionaal Landschap Houtland een infoavond over de ecologische siertuin. Je wil je tuin aan- of heraanleggen en je denkt er aan om dit op een ecologisch verantwoorde manier te doen? Of misschien spreekt deelname aan een ecotuinteam je aan? Dan is deze avond iets voor jou! Het waarom, het hoe, de principes, het beheer en de aanleg komen aan bod.

Afspraak: Streekhuis kasteel Tillegem, Tillegemstraat 81 te Sint-Michiels (Tillegembos). Inschrijven: De avond is gratis maar wel vooraf inschrijven bij dieter.willems@west-vlaanderen.be of T 050 40 70 21.

Beste lezer,

"De regionale landschappen in Vlaanderen maken momenteel een moeilijke periode door. Onze voornaamste financiële bron is de Vlaamse overheid. Daar werden recent vrij forse besparingen doorgevoerd, die ook de regionale landschappen hard treffen. Het gevolg is dat we bijzonder spitsvondig zullen moeten zijn om ook in deze "magere jaren" onze werking op hetzelfde peil te kunnen behouden.

Wij hebben echter goede hoop dat dit ons zal lukken. En daarvoor wil ik hier toch ook eens publiek al ons personeel, en de leden van onze raad van bestuur en van onze algemene vergadering, danken voor de speciale inspanningen die zij de laatste maanden daartoe hebben geleverd. In elk geval ontbreekt het ons niet aan nieuwe ideeën, noch aan enthousiasme.

Voor het nieuwe seizoen zitten we dan ook vol met plannen. Deze landschapskrant vertelt er u over: de vlindertuin, het jaar van de vrijwilliger, en uiteraard zoals ieder jaar de gezinshappening in mei. Dit jaar zijn wij met een heel mooi programma te gast in Groenhove te Torhout. U komt toch ook?

Patrick ARNOU

Campagne Natuur in Mij 2011

Je neemt geregeld deel aan een natuurwandeling?! Dan is deze campagne zeker iets voor jou en je gezin! Tijdens de maand mei zet het Regionaal Landschap Houtland 13 natuurwandelingen en 1 fietstocht in het Houtland extra in de kijker. Je maakt op een aangename manier kennis met onze plaatselijke natuurgebieden. Vaak zijn dit gebieden waar je als wandelaar op andere momenten niet binnen kan.

Programma Natuur in Mij 2011

ZONDAG 1 MEI 05.00u

Vroegmorgenwandeling

Provincie West-Vlaanderen
Parking Domein d'Aertrycke
Zeeweg 42, Torhout
Dieter Willems, M 0476 53 70 02

ZONDAG 1 MEI 14.30u

Proeven van de natuur¹

Provincie West-Vlaanderen
Parking Domein Fort van Beieren
Gemeneweidestraat 51
Koolkerke (Brugge)
Dieter Willems, M 0476 53 70 02

ZONDAG 5 MEI 14.30u

Kasteelpark Wildenburg,

NP InZicht i.s.m. NBO
Kasteelpark Wildenburg
Beernemsteenweg 106, Wingene
André Vanhevel, T 050 27 78 73

ZATERDAG 7 MEI 14.00u

Struinen langs Zedelgemse veldwegels

De Woudpekkers
Hof ter Pierlapont
Zeedijkweg 23 A, Loppem
Chris Werbrouck, M 0473 98 59 01

ZONDAG 8 MEI 09.30u

Herstelproject 'Natte heide'

NP Beernem i.s.m. NBO
Domein Bulskampveld
aan het bezoekerscentrum
Parking Driekoningen
Wellingsstraat, Beernem
Luc Vanpaemel, T 050 79 05 58

DINSDAG 10 MEI 14.30u

Kastelen en natuur rond Brugge

(fietstocht)²
NP Jabbeke
Restaurant 't Oosthof
Oostmoerstraat 1
Snellegem (Jabbeke)
Kris D'Hondt, T 050 81 23 72

ZATERDAG 14 MEI 14.30u

Omgeving kasteelpark Rozendael

Houtlandse Milieuvereniging
Salons De Vrede
Moerdijkstraat 94, Ichtegem
Peter Lemmens, T 051 70 06 95

ZONDAG 15 MEI 05.30u

Zonsopgang op de stadswallen

van Damme³
NP Damme i.s.m. NBO
Markt, Damme
Roland Dufoort, T 050 35 01 62

ZONDAG 15 MEI 10.00u

Wandeling rondom Roksempot

Vrienden van de Hoge Dijken
BC 'De Hoge Dijken'
Oude Brugseweg 239, Oudenburg
Cyriel Beernaert, T 059 26 70 01

DINSDAG 17 MEI 21.30u

Nachtvinders van het Vloethemveld

NP Brugge i.s.m. NBO
Vloethemveld (=zijstraat Diksmuidse
heirweg), Zedelgem
Arnout Zwaenepoel, T 050 82 26 97

WOENSDAG 18 MEI 14.30u

De privébossen van

het Sint-Andriesveld
Bosgroep Houtland
Abdij Zevenkerke, parking cafetaria
Zevenkerken 4, Brugge
Jan Goris, M 0472 63 14 02

ZONDAG 22 MEI 14.30u

Zintuigentocht in Tillegem

Regionaal Landschap Houtland
Domein Tillegem, parking Witte Molen-
straat, Witte Molenstraat, Brugge
Dieter Willems, M 0476 53 70 02

VRIJDAG 27 MEI 19.00u

De Assebroekse Meersen

bij avondlicht

NP Brugge i.s.m. NBO
Kerk Ver-Assebroek
Kerklaan z/n, 8310 Assebroek (Brugge)
Annemie Opdebeeck, T 050 36 04 99

ZATERDAG 28 MEI 19.00u

Verrassende dieren in

en om het water

NP Oostkamp i.s.m. NBO
Leiemeersen, Oostdijk, Oostkamp
Ann D'Heedene, M 0498 32 74 71

ZONDAG 29 MEI 13.30u

Gezinsshapping 'Natuur in Mij'

Regionaal Landschap Houtland
Domein Groenhovebos
Bosdreef, Torhout
Dieter Willems, M 0476 53 70 02

¹ Inschrijven voor woensdag 26 april is noodzakelijk (max. 25 deelnemers)! T 050 40 70 22 of rlhoutland@west-vlaanderen.be
² Inschrijven voor vrijdag 6 mei is noodzakelijk (max. 25 deelnemers)! T 050 40 70 22 of rlhoutland@west-vlaanderen.be
³ Na de wandeling is er mogelijkheid om aan te schuiven voor een heerlijk ontbijt in Huyse De Grote Sterre.
Inschrijven voor 9 mei door 8 euro per persoon over te schrijven op rekening 001-0873449-40 van Roland Dufoort,
Michel Van Hammestraat, 8310 Assebroek met vermelding van 'naam en ontbijt 15 mei'.

Een gratis bon voor hoeveproducten!

Om jullie extra aan te moedigen voorzien we een leuk geschenk. Op elke activiteit ontvang je een stempel op je deelnamekaart. Vanaf twee stempels krijg je een bon van 10 euro voor de aankoop van hoeveproducten uit de streek.

Hiervoor bezorg je je deelnamekaart voor eind mei terug aan het Regionaal Landschap Houtland, Tillegemstraat 81, 8200 Brugge of je levert hem zelf in aan onze stand op onze gezinsshapping te Torhout op 29 mei 2011.

DEELNEMENDE HOEVEPRODUCENTEN

Hoeveslagerij Bonne

Damme, www.slagerijbonne.be

Biogeitenboerderij De Zonnegaard

Zuikerkerke, www.dezonnegaard.be

IJshoeve Danneels

Damme, www.deijshoeve.be

Zuivelhoeve 't Soetewey

Ruddervoorde

Bioboerderij De Zaaier

Ruddervoorde, www.zaaier.be

Fruitbedrijf Wim Adriaenssens

Klemskerke, www.fruitdehaan.be

Wandeling Het Fort van Beieren

Wie nu door het provinciedomein "Fort van Beieren" wandelt geniet van de rust en de natuur. Hoewel de naam soms een belletje doet rinkelen, beseffen weinig bezoekers dat zij door de restanten lopen van wat ooit één van de grootste verdedigingswerken was in Vlaanderen.

Het fort werd in 1705, tijdens de Spaanse Successieoorlog (1701-1713), opgericht door Franse troepen ter verdediging van de Stad Brugge. Mogelijk bevond zich vóór de bouw van het fort op dezelfde plaats al een versterkt legerkamp. Het werd zoals alle forten uit deze periode volledig opgeworpen in aarde. Binnenin werden houten barakken ingericht, waar de soldaten verbleven. De wallen en grachten zijn nu nog goed te herkennen in het landschap. Het is één van de best bewaarde aarden verdedigingswerken in ons land. Het fort bleef maar een aantal jaren in gebruik en speelde nog een kleine rol in de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Op het einde van de eerste wereldoorlog werd er op de oude wallen een Duitse veldbatterij ingericht. Rondom het fort lagen verschillende batterijen (kanonplatforms) en kleinere forten (redouten). De fortjes Michem en Verbrand Fort (Oostkerke) zijn daar nog de stille getuigen van.

Vóór het terrein provinciedomein werd, was het vele jaren in gebruik als parkgebied. Naast het fort bevond zich immers jarenlang een kasteeltje, dat in de jaren '50 afgebroken werd. En over dat kasteeltje doen verschillende mysterieuze verhalen de ronde ...

CURSUS: Fort van Beieren

De cursus bestaat uit 4 avonden van 19.30 u tot 22.15 u. De avond is een lezing of een excursie of beide.

Doelgroep: stadsgidsen, toeristische gidsen, natuurgidsen, animatoren, begeleiders van groepen, mensen met 'gidsambities', heemkundigen, geïnteresseerden in erfgoed en natuur

Programma

Donderdag 9 juni: Ontstaan en landschapsgeschiedenis van de Zwinstreek, Johan Termote

Donderdag 16 juni: Het Fort van Beieren, een duister ontdekt Vlaanderen, Mathieu de Meyer

Donderdag 23 juni: Planten en hun ecologie, Arnout Zwaenepoel

Donderdag 30 juni: Vogels en andere natuur, Leo Declercq

Plaats: CM-lokaal St.-Jozef, Koolkerkse steenweg 148, 8000 Brugge

De cursus is gratis, maar inschrijven is verplicht! Mailen naar sophie.boterman@west-vlaanderen.be of T 050 40 35 41. Gelieve bij het inschrijven naam, adres en e-mailadres, telefoon of GSM-nr te vermelden.

Gezinshappening NATUUR in MIJ Dag van het Park

doorlopend vanaf 13.30 u

Intussen een traditie geworden: het Regionaal Landschap Houtland sluit zijn campagne Natuur in Mij af met een spetterende gezinshappening. Dit jaar vormt het domein Groenhove te Torhout het pittoreske decor. In de speelweide, met zicht op een prachtig hooiland vol margrietten en orchideeën, trekken we onze grote tent op. Neem zeker deel aan de geanimeerde wandeling van de Houtlandse Milieuvereniging en dien je deelnamekaart in aan onze stand.

PROGRAMMA

Wandelprogramma

- Doorlopend geanimeerde, begeleide wandelingen. Diverse figuranten brengen het domein Groenhove tot leven
- Uitgestippelde fotozoektocht (max. 4 km)
- Wandeling met gids (1,5 uur) om 14.00 u en 15.00 u

Kinderen en jeugd

- Avonturenparcours in het speelbos
- Maken van een vlieger en/of vogelverschrikker
- Fladderruimte met volks- en reuzenspellen en springkasteel
- New Games, pleinspellen, schminkstand
- Race tussen wesp, bij, hommelt en mens
- Natuurspel: Vlieg er eens in!

Demonstraties

- Hoe moet je vissen?
- Natuurfotografie met fototentoonstelling
- Imker met insmelten van bijenraten
- Demonstratie composteren met kriebelbeesten

Standen

- Verkoop van vlinderplanten
- Win een fladder-iep!
- Insectenhôtels en nestkasten

InseXXXX: straattheater met steltlopende, skatende, zingende, dansende en vuurspuwende insecten

Live muziek met folkrockgroep 'Overigens'

Als afsluiter van de dag maken we om 17.30 u de zes winnaars van een bon voor hoeveproducten t.w.v. 50,00 euro bekend. Nadien lost het VOC Bultskampveld gerevalideerde vogels.

Bereikbaarheid

- Met de wagen: parkeermogelijkheid in de Bosdreef en de omliggende straten
- Met de fiets: gelegenheidsparking speelweide Groenhovebos
- Met het openbaar vervoer: het domein ligt op 3 km van het station van Torhout. Vraag in het station naar de mogelijkheden voor "Trein + Fiets"

INFO

De meeste activiteiten zijn doorlopend en gratis. Dieter Willems, T 050 40 70 21, M 0476 53 70 02 E dieter.willems@west-vlaanderen.be.

ONZE PARTNERS

Stad Torhout, Pasar, Gezinsbond, Houtlandse Milieuvereniging, Bosgroep Houtland

Met de steun van:

30 jaar vallei van de Zuidleie

Natuurpunt Oostkamp zet zich al 30 jaar in voor de verwerving en het beheer van natuurgebieden in de vallei van de Zuidleie. Op zondag 15 mei wordt dat met een groot feest letterlijk in de bloemetjes gezet.

5.30 u: vroegmorgenwandeling met gids in de Leiemeersen

Na de wandeling kan je van een boterkoekenontbijt genieten, 5 euro/volwassen, 2,5 euro/kind. Inschrijven tot 12 mei bij Simonne: boden.h@skynet.be

Van 10.00 u tot 17.00 u:

- Geleide wandelingen in de Leiemeersen
- Wilde tuinplanten- en kruidenbeurs
- Kinderanimatie: kinderverhalen, kindergrime, knutselen, springkasteel

Plaats van afspraak: Moerbrugge (Oostkamp), vlakbij de brug over het kanaal.

Org. Natuurpunt Oostkamp. **Contact:** tijs_decu@hotmail.com, M 0494 22 68 55

Biodi-Masko!

In het weekend van 21 en 22 mei gaan we de biodiversiteit na van het Maskobos. We tellen zoveel mogelijk soorten die er voorkomen. Halen we de 500? Vinden we de tijgerspin terug? Hoeveel soorten vleermuizen vliegen er rond?

Iedereen is welkom om samen met natuurgidsen en specialisten zoveel mogelijk leven in het Maskobos op te lijsten. Wij zorgen voor begeleiding en materiaal in een veldlabo. Breng toch maar een fototoestelletje mee om je ontdekkingen op te slaan. We starten steeds op de parking van de begraafplaats in de Aartrijkse Steenweg te Jabbeke.

PROGRAMMA

Zaterdag 21 mei

21.00 u: het nachtleven in het bos

Zondag 22 mei

05.30 u: vroege vogels laten van zich horen

10.00 u: de planteneter aan het werk: kruiden, struiken, bomen en zwammen

14.00 u: kriebelbeestjes op het land en waterdiertjes in de vijver

Org. Natuurpunt Jabbeke

Contact: Kris D'Hondt, T 050 81 23 72

2011 Europees Jaar van de Vrijwilliger

Onder de slogan 'Vrijwilligers maken het verschil' doopte de Europese Unie 2011 tot het Jaar van het Vrijwilligerswerk.

Ook binnen het Regionaal Landschap Houtland zijn er, onder de aangesloten natuurverenigingen, heel wat vrijwilligers actief. De redactie trok naar de afgelegen Belledreef in Veldegem en haalde er, aan de rand van het Zedelgemse gemeentedomein Plaisiersbos, drie vrijwilligers de pieren uit de neus.

André Vanhevel,
gepensioneerde industrieel ingenieur

"Ik volgde in 1998 de cursus Natuurgids en ging nadien onmiddellijk aan de slag bij Natuurpunt Zedelgem als secretaris. Later volgde ik de cursus Bosgids. Met deze kennis werd ik ook conservator van het Plaisiersbos. Gidsen doe ik zowat in heel het Houtland, maar bij voorkeur in bosgebieden. Vanwege mijn interesse voor geschiedenis en heemkunde volgde ik ook een opleiding bij Toerisme Vlaanderen."

"De aanleiding om mij volop met natuur bezig te houden, was een soort hommage aan mijn overleden dochter in 1998. Ze was zeer milieubewust, natuurgids en bestuurslid van de toenmalige vzw Natuurreservaten afdeling Zedelgem."

Lies Vandercoilden,
germaniste

"Het werken rond kruiden en planten is mijn grootste passie. Ik volgde daarom de cursussen Herborist en Aromatherapie bij Syntra West. In 2007 volgde ik de cursus Bulskampveldgids, twee jaar later die van natuurgids

in Beisbroek. Momenteel ben ik vooral actief in het provinciedomein Bulskampveld, maar ik wil dit graag uitbreiden naar andere gebieden".

"Mijn voornaamste motivatie is de jongeren en volwassenen dichterbij de natuur brengen en bewuster maken van de noodzaak om meer respect te hebben voor natuur en milieu."

Wim Jans,
bioloog

"Van kindsbeen af ben ik gepassioneerd door natuur en milieu. Ik ben vooral actief binnen Natuurpunt afdeling Brugge, waar ik sinds 1989 secretaris ben en meewerk aan het afdelingstijdschrift. Ook binnen de onlangs opgerichte koepel NBO (Natuurpunt Brugse Ommeland) vervul ik de functie van secretaris. Als doorwinterde vogelaar ben ik lid van de werkgroep Mergus en werk ik mee aan de broedvogelmonitoring. Daarnaast geef ik ook regelmatig les aan natuurgidsen in opleiding en leid ik tal van excursies rond vogels, insecten, paddenstoelen, ..."

"Voor mij is natuur en milieu naast een hobby vooral een engagement."

v.l.n.r. : Wim Jans, Lies Vandercoilden, André Vanhevel

Het Regionaal Landschap doet een beroep op vrijwilligers voor het monitoren van poelen

Meer en meer kapwerken in onze bossen

voor

tijdens

na

2011 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Bossen. Zo wil de VN iedereen sensibiliseren en bewust maken van het belang van bossen en het duurzaam beheer ervan.

West-Vlaanderen is slechts voor 3% met bos bedekt en ligt daarmee ver achter op de andere provincies. Toch zie je de laatste jaren heel wat bosbomen voor de bijl gaan. Zo werd er de afgelopen winter stevig gekapt in het domein Ryckelvelde te Damme en zijn er grote velwerken op komst in het Tillegembos te Brugge. Nader onderzoek leert echter dat er geen reden is tot ongerustheid. Alle werken zijn voorzien in beheerplannen die voldoen aan de Vlaamse richtlijnen voor duurzaam bosbeheer. Dit betekent onder meer dat de bossen minstens drie functies moeten vervullen: een economische, een ecologische en een

recreatieve functie. De kapwerken gebeuren vooral ter verbetering van de economische (hout) en ecologische (natuur) functies. 'Uitdunnen' is de belangrijkste beheermaatregel in onze bossen. Hierdoor krijgen de beste bomen meer licht en ruimte om te groeien. Deze bomen blijven dan gezonder, worden sneller dik en kunnen later eventueel als hoogwaardig kwaliteitshout worden verkocht. Ook de natuurwaarde van een bos kan door kapwerken toenemen. Sterke dunningen zorgen voor meer variatie in het bos door het bevorderen van de ondergroei en het vrijstellen van bijzondere bomen. Een takkenstapel van achtergebleven kronen is een paradijs voor dieren en paddenstoelen. Kaalkappen gebeuren momenteel slechts weinig op basis van zuiver economische motieven. In bossen met

veel uitheemse boomsoorten (exoten) worden soms kaalslagen uitgevoerd om snel meer streekeigen soorten te bekomen. Het kaal gekapte perceel kan ook bewust verder open worden gehouden als heideterrein. Ten slotte is het belangrijk om weten dat er momenteel veel vraag is naar hout uit onze bossen. Tien tot twintig jaar geleden was dit nog niet het geval, waardoor de meeste domeinen kampten met beheerachterstand. Deze wordt nu opgehaald. De hoge houtprijzen leveren in elk geval stof tot discussie. Hout is een waardevolle en duurzame grondstof. Gaat Vlaanderen zelf een deel van zijn houtbehoefte blijven produceren en dus ook oogsten? Of kopen we aan uit de rest van de wereld?

Jan Goris,
Coördinator bosgroep Houtland

COLOFON

Deze Landschapskrant is een uitgave van Regionaal Landschap Houtland vzw, Streekhuis Kasteel Tillegem, Tillegemstraat 81, 8200 Sint-Michiels, T 050 40 70 22, rhoutland@west-vlaanderen.be

VU: Pauwel Bogaert

Redactie: Pauwel Bogaert, Wouter Demey, Roland Dufoort, Patrick Keirsebilck, Johan Mahieu, Regine Vanallemeersch, Dieter Willems.

Foto's: Patrick Keirsebilck, Regionaal Landschap Houtland, Natuurpunt Oostkamp, Natuurpunt Jabbeke, Bosgroep Houtland, SteffLater

Vormgeving & Druk: die Keure

